

Κατηγορία Α': Κωμικογράφημα

Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ

Τι ν' απαιτήσεις, Χάροντα, από τον πεθαμένο;

Μαρία ΛειβαδιώτηΠεριφερειακό Γυμνάσιο
Ξυλοτύμπου

Τμήμα Γ3

Υπεύθυνη εκπαιδευτικός:

Παναγιώτα Κόκκινου

Ο κυνικός φιλόσοφος Μένιππος πεθαίνει και μεταφέρεται στον Κάτω Κόσμο με τη βάρκα του Χάροντα, έχοντας μαζί του μονάχα μια μαγκούρα κι ένα σακί με φυτά κι αποφάγια. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, κάνει χαβαλέ και τραγουδά λαϊκά άσματα που χλευάζουν τον θάνατο («Οι συνήθειες που έχω δεν αλλάζουνε, μπαγλαμάδες και μπουζούκια θα με κλάψουνε»· επιλέγηκαν για το κωμικογράφημα στίχοι από σύγχρονο λαϊκό άσμα που μεταφέρουν στον αναγνώστη του

σήμερα την ατμόσφαιρα του αρχαίου κειμένου), τσαντίζοντας, έτσι, άσχημα τον Χάροντα.

Όταν ο Χάροντας τού ζητά επίμονα να καταβάλει τα πορθμεία για τη μετάβαση στον Κάτω Κόσμο, αρχίζει ένας ζωηρός διάλογος, καθ' όλη τη διάρκεια του οποίου ο Μένιππος διατηρεί μια απαθή στάση και επιμένει για την ανέχειά του. Αρχικά, απαντά με το αποφθεγματικό «οὐκ ἂν λάβοις παρά τοῦ μὴ ἔχοντος», κάνοντας τον Χάροντα να απορεί αν υπάρχει άνθρωπος που να μην κρατά έστω κι έναν οβολό. Ο Μένιππος επισημαίνει πως αγνοεί αν υπάρχει άλλος, πάντως ο ίδιος δεν κρατά να πληρώσει, αφήνοντας για άλλη μια φορά τον Χάροντα κόκαλο. Ο Χάροντας, τότε, τα παίρνει στο κρανίο και τον πιάνει απ' τον λαιμό, ενώ ο Μένιππος τον απειλεί με τη μαγκούρα του. Όταν οι τόνοι πέφτουν, ο Χάροντας διερωτάται μήπως ο Μένιππος δεν γνώριζε για τα ναύλα. Ο κυνικός φιλόσοφος προβάλλει εκ νέου την ανέχειά του, απαντώντας ότι γνώριζε, αλλά δεν είχε: «Κι έπρεπε, ύστερα, γι' αυτό να μην πεθάνεις;»! Ο Χάροντας απαιτεί για πολλοστή φορά τη νενομισμένη αμοιβή του, με τον κυνικό φιλόσοφο να προτείνει την επιστροφή του στη ζωή, μιας και δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την παραμονή του στον Κάτω Κόσμο!

Ο Χάροντας, αμήχανος, στρέφεται προς τον ψυχοπομπό Ερμή, που τόση ώρα παρακολουθούσε το σκηνικό, και διερωτάται για την ταυτότητα αυτουνού του κυνός (λογοπαίγνιο με τη φιλοσοφική ιδεολογία του Μένιππου). Ο Ερμής, τότε, κάνει τις απαραίτητες συστάσεις, παρουσιάζοντας την απάθεια και την ελευθερία ως χαρακτηριστικό του τρόπου ζωής του Μένιππου. Ο Χάροντας, που έχει πια απαυδήσει, καταφεύγει σε απειλές: «Αχ, να σε ξαναβρώ κάποτε...». Μα, ο Μένιππος τον αποστομώνει, επισημαίνοντας ότι και να τον ξαναβρεί, δεν πρόκειται να τον πετύχει για δεύτερη φορά, αφού μονάχα μία φορά πεθαίνει κανείς!

Ένας κυνικός φιλόσοφος τού χρειαζόταν, λοιπόν, του Χάροντα, για να του μάθει ότι δεν δικαιούται να έχει καμιά απολύτως απαίτηση από τους νεκρούς –ούτε την παραμικρή!– αφού ο πεθαμένος δεν έχει ούτε να χάσει ούτε να κερδίσει κάτι.

Κατηγορία Α': Κωμικογράφημα

Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ

ΤΙ Ν' ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΑΡΟΝΤΑ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΕΘΑΜΕΝΟ ;

Κατηγορία Α': Κωμικογράφημα

Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ

Πηγή:

Λουκιανός, Νεκρικοί Διάλογοι. Χάρωνος καὶ Μενίππου, μετάφρ. Π. Μουλλάς

[2.1] ΧΑΡΩΝ

ἀπόδος, ὦ κατάρατε, τὰ πορθμεῖα.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

βόα, εἰ τοῦτό σοι, ὦ Χάρων, ἦδιον.

ΧΑΡΩΝ

ἀπόδος, φημί, ἀνθ' ὧν σε διεπορθμευσάμην.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος.

ΧΑΡΩΝ

ἔστι δέ τις ὀβολὸν μὴ ἔχων;

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

εἰ μὲν καὶ ἄλλος τις οὐκ οἶδα, ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω.

ΧΑΡΩΝ

καὶ μὴν ἄγξω σε νῆ τὸν Πλούτωνα, ὦ μιαρέ, ἦν μὴ ἀποδῶς.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

καὶ μὴν τῷ ξύλῳ σου πατάξας διαλύσω τὸ κρανίον.

ΧΑΡΩΝ

μάτην οὖν ἔση πεπλευκῶς τοσοῦτον πλοῦν;

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

ὁ Ἑρμῆς ὑπὲρ ἐμοῦ σοι ἀποδότω, ὅς με παρέδωκέ σοι.

[2.2] ΕΡΜΗΣ

νῆ Δί' ὀναίμην, εἰ μέλλω γε καὶ ὑπερεκτίνειν τῶν νεκρῶν.

ΧΑΡΩΝ

οὐκ ἀποστήσομαί σου.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

τούτου γε ἔνεκα νεωλκήσας τὸ πορθμεῖον παράμενε· πλὴν ἀλλ' ὁ γε μὴ ἔχω, πῶς ἂν λάβοις;

ΧΑΡΩΝ

σὺ δ' οὐκ ἦδεις κομίζειν δέον;

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

ἦδειν μὲν, οὐκ εἶχον δέ. τί οὖν; ἐχρῆν διὰ τοῦτο μὴ ἀποθανεῖν;

ΧΑΡΩΝ

μόνος οὖν αὐχήσεις προῖκα πεπλευκέναι;

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

οὐ προῖκα, ὦ βέλτιστε· καὶ γὰρ ἦντλησα καὶ τῆς κώπης συνεπελαβόμην καὶ οὐκ ἔκλαον
μόνος τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν.

ΧΑΡΩΝ

οὐδὲν ταῦτα πρὸς τὰ πορθμεῖα· τὸν ὀβολὸν ἀποδοῦναί σε δεῖ· οὐ γὰρ θέμις ἄλλως
γενέσθαι.

[2.3] ΜΕΝΙΠΠΟΣ

οὐκοῦν ἄπαγέ με αὖθις εἰς τὸν βίον.

Κατηγορία Α': Κωμικογράφημα

Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ

ΧΑΡΩΝ

χάριέν γε λέγεις, ἵνα καὶ πληγὰς ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Αἰακοῦ προσλάβω.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

μὴ ἐνόχλει οὖν.

ΧΑΡΩΝ

δεῖξον τί ἐν τῇ πήρᾳ ἔχεις.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

θέρμους, εἰ θέλεις, καὶ τῆς Ἑκάτης τὸ δεῖπνον.

ΧΑΡΩΝ

πόθεν τοῦτον ἡμῖν, ὦ Ἑρμῆ, τὸν κύνα ἤγαγες; οἷα δὲ καὶ ἐλάλει παρὰ τὸν πλοῦν τῶν ἐπιβατῶν ἀπάντων καταγελῶν καὶ ἐπισκώπτων καὶ μόνος ἄδων οἰμωζόντων ἐκείνων.

ΕΡΜΗΣ

ἀγνοεῖς, ὦ Χάρων, ὅντινα ἄνδρα διεπόρθμευσας; ἐλεύθερον ἀκριβῶς. οὐδενὸς αὐτῷ μέλει. οὗτός ἐστιν ὁ Μένιππος.

ΧΑΡΩΝ

καὶ μὴν ἂν σε λάβω ποτέ —

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

ἂν λάβῃς, ὦ βέλτιστε· δις δὲ οὐκ ἂν λάβοις.

ΧΑΡΩΝ

[1] Παλιοτόμαρο, πλήρωσέ μου τα ναύλα σου!

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

Φώναζε ὅσο θέλεις, ἀν σ' ἀρέσει!

ΧΑΡΩΝ

Πλήρωσε, σου λέω, που σε πέρασα ἀπὸ τη λίμνη!

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

Δεν μπορεῖς νὰ πάρεις ἀπὸ ὅποιον δεν ἔχει.

ΧΑΡΩΝ

Υπάρχει ἄνθρωπος που νὰ μὴν ἔχει ἔστω καὶ οβολό;

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

Ἀν ὑπάρχει κι ἄλλος, δεν ξέρω. Εγὼ πάντως δεν ἔχω.

ΧΑΡΩΝ

Μα τον Πλούτωνα, θὰ σε πνίξω, κάθαρμα, ἀν δεν πληρώσεις!

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

Κι ἐγὼ με τη μαγκούρα θὰ σου σπάσω τὸ κεφάλι!

ΧΑΡΩΝ

Ἀδίκᾳ λοιπόν σου ἔχω κάνει τέτοιο ταξίδι;

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

Νὰ σε πληρώσει γιὰ λογαριασμό μου ὁ Ερμῆς! Αὐτός με παράδωσε σὲ σένα.

ΕΡΜΗΣ

[2] Τώρα μάλιστα, σῶθηκα! Νὰ πληρώνω καὶ γιὰ τοὺς νεκρούς!

ΧΑΡΩΝ

Κατηγορία Α': Κωμικογράφημα

Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ

Εγώ πάντως δεν σ' αφήνω.

MENIPPION

Ωραία. Τράβα και τη βάρκα σου στη στεριά, και περίμενε όσο θέλεις!

Τι να σου δώσω, αφού δεν έχω πεντάρα;

ΧΑΡΩΝ

Δεν ήξερες ότι έπρεπε να φέρεις τα ναύλα σου μαζί σου;

MENIPPION

Το ήξερα, αλλά δεν είχα. Κι ύστερα; Έπρεπε γι' αυτό να μην πεθάνω;

ΧΑΡΩΝ

Εσύ μόνο λοιπόν θα καυχιέσαι πως πέρασες τζάμπα;

MENIPPION

Καθόλου τζάμπα, φίλε μου. Και νερό από τη βάρκα έβγαλα, και κουπί τράβηξα και, στο κάτω κάτω, ήμουν ο μόνος από τους επιβάτες που δεν έκλαιγα!

ΧΑΡΩΝ

Αυτά δεν είναι πληρωμή. Πρέπει να δώσεις τον οβολό, είναι νόμος.

Δεν γίνεται αλλιώς.

MENIPPION

[3] Τότε ξαναγύρισέ με στη ζωή.

ΧΑΡΩΝ

Αστείος που είσαι! Για να με ταράξει στο ξύλο ο Αιακός;

MENIPPION

Άσε με ήσυχο λοιπόν!

ΧΑΡΩΝ

Δείξε μου τι έχεις στο σακούλι.

MENIPPION

Λούπινα, αν θέλεις, και δείπνο της Εκάτης.

ΧΑΡΩΝ

Βρε Ερμή, από πού μας τον έφερες αυτόν τον σκύλο; Τι λόγια έλεγε στο ταξίδι! Κορόιδευε και περιγελούσε όλους τους επιβάτες, κι ήταν ο μόνος που τραγουδούσε όταν εκείνοι έκλαιγαν!

ΕΡΜΗΣ

Μα δεν ξέρεις, Χάρων, ποιον κουβάλησες με τη βάρκα σου; Έναν άνθρωπο αληθινά ελεύθερο. Αυτός δεν νοιάζεται για τίποτε. Είναι ο Μένιππος!

ΧΑΡΩΝ

Αχ, αν σε ξανάβρω κάποτε...

MENIPPION

Αν με ξανάβρεις, φιλαράκο μου... Μα δεν πρόκειται να με πετύχεις για δεύτερη φορά!

